

УДК 338.436

Г. В. Осовська,
к. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту організації
Житомирського національного агроекологічного університету

ПРОФІЛЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

G. V. Osovka,
PhD, Professor, Head of Department of Management of Organizations,
Zhytomyr National Agroecological University

COMPETITIVENESS PROFILE OF PROCESSING PLANTS

В статті розглядаються питання побудови профілю конкурентоспроможності переробних підприємств. Автор враховує сучасні особливості розвитку переробної галузі, запровадження європейських стандартів якості; врахування розвитку території розташування підприємства.

This article contains the results of building profile competitiveness processors. By taking into account the features of modern manufacturing industry, the introduction of European standards, taking into account the development of the territory of the enterprise locations.

Вступ

Для того щоб жити в цьому жорсткому світі потрібно вміти правильно конкурувати, правильно працювати з конкурентами. У більшості випадків слова конкурент, робота з конкурентом асоціюються в менеджерів з конкурентною боротьбою, конкурентною війною, придушенням конкурентів, стратегіями і тактиками конкурентної боротьби. Позиціонування підприємства повинно відбуватись постійно, безперервно, враховуючи кращі практики конкурентів. Питання конкуренції, конкурентоспроможності розглядається в багатьох наукових працях. Відома теорія конкурентних сил Портера [1], матриці Мак-Кінзі, SWOT-аналіз, PEST-аналіз [2-4] використовуються вже як стандарти оцінки конкурентоспроможності. Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій показав, що проблеми конкуренції та конкурентоспроможності досліджено у багатьох роботах як зарубіжних, так і українських учених. Значний внесок у дослідження понять "конкурентоспроможність" та "конкурентоспроможність підприємства" зробили М. Портер, К. Штайльманн, Ж. Кендрік, Т. Негл, Р. Холден, А. Томпсон, А. Дж. Стрікленд, В. Барінов, А. Блінов, А. Захаров, Л. Калашнікова, Т.Філософова, Х. Фасхiev, Р. Фатхутдінов тощо. Серед українських вчених можна виділити роботи О. Гудзинського, Н. Тарнавської, Д. Черваньова та інших. Але питання формування профілю конкуренції для переробних підприємств потребує свого уточнення.

Постановка завдання

Метою статті є розробка методики побудови профілю конкурентоспроможності переробних підприємств, що дозволить не тільки оцінити позицію підприємства на визначеному ринку, а і сформувані ефективну стратегію розвитку, стратегічні зміни та оперативні дії в господарській діяльності підприємства.

Результати

Конкуренція – процес суперництва суб'єктів з приводу реалізації ними своїх конкурентних переваг на конкретному ринку в конкретний час для здобуття перемоги або досягнення інших цілей у рамках законодавства або в природних умовах.

У розвинених країнах ефективний механізм конкуренції існує давно і він добре налагоджений.

На сучасному етапі світового розвитку конкуренція як рушійна сила змушує виробників товарів постійно шукати нові шляхи підвищення їх якості, зниження ціни, підвищення якості сервісу. У зв'язку з дефіцитністю ресурсів постає нова проблема – економія ресурсів у споживачів товарів за рахунок спрощення конструкції і підвищення якості товарів та управління всіма процесами [5]. Вважаємо, що в XXI сторіччі це завдання буде пріоритетним, в кінці XX ст. витрати ресурсів повинні зменшуватись, а якість товару покращуватись. Крім того, особливість переробної галузі є тісний зв'язок з сільським господарством, а також можливість формування точки зростання визначеної території, особливо сільської території. Це і раціональне використання ресурсів, і створення робочих місць, і забезпечення якісної продукцією.

Для оцінки конкурентоспроможності переробних підприємств пропонується побудова конкурентного профілю за такими проєкціями:

- наявність постачальників сировини;
- конкурентні ціна;
- зменшення експлуатаційних витрат;
- використання нових технологій;
- висока якість товару;
- якість управлінських процесів.

Для переробних підприємств важливо визначити цільову аудиторію та фактори, що впливають на конкурентну боротьбу:

1. розмір ринку;
2. темпи зростання ринку - швидке зростання полегшує проникнення на ринок;
3. потужності - зайві потужності призводять до падіння цін;
4. перешкоди для входу або виходу з ринку захищають позицію фірми, їхня відсутність робить ринки уразливими для проникнення туди неконкурентних новачків;
5. ціна;
6. рівень стандартизації товарів - покупці мають перевагу, тому що їм легко переключитись з одного товару на інший;

7. мобільні технологічні модулі;
8. вимоги до розмірів необхідних капітальних вкладень - тверді вимоги підвищують ризик , створюють додаткові бар'єри входу- виходу;
9. вертикальна інтеграція підвищує вимоги до розмірів капіталу, призводить до сильних відмінностей в конкурентоспроможності і витратах на виробництво інтегрованих, частково інтегрованих і неінтегрованих фірм;
10. економія на масштабі - збільшує частку ринку , не обходимо для досягнення конкурентоспроможності товару;
11. швидке оновлення асортименту продукції.

Для переробних підприємств визначені такі основні впливові групи:

- клієнти і споживачі;
- користувачі;
- інвестори (акціонери , фінансові компанії);
- кредитори і дебітори;
- постачальники;
- державні організації;
- конкуренти;
- товари.

Отже основні напрямки роботи з конкурентами включають в себе , як мінімум:

- ідентифікація (виявлення) конкурентів ;
- ранжування конкурентів за ступенем важливості;
- моніторинг та розвідка конкурентів;
- порівняння з конкурентами (конкурентний бенчмаркінг) .
- створення стратегічних конкурентних переваг (сегментування і позиціонування);
- захист від конкурентних впливів;
- стратегії та прийоми конкурентної боротьби. Стратегіями.

Такі показники конкурентів як ціна, частка ринку , маркетингові ходи, рекламні заходи, призначення і переміщення ключових осіб повинні перебувати під пильною увагою служб конкурентної розвідки або служб бізнес-моніторингу [6,7].

Відома модель Портера конкурентних переваг може бути уточнена для переробних підприємств доповненням такими проекціями як державна підтримка та якість товарів і послуг. Візуально профіль конкуренції повинен бути сформований і змінюватись в залежності від сили впливу конкурента. На рис. 1. представлено приклад конкурентного профілю переробного підприємства.

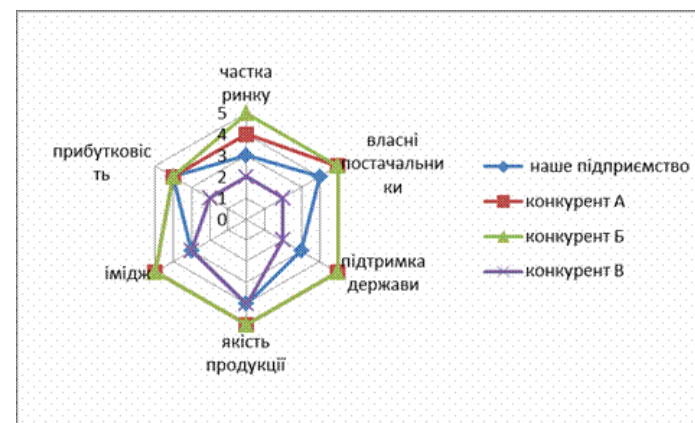

Рис. 1. Приклад конкурентного профілю підприємства

Висновок

Конкурентоспроможність підприємства визначається конкурентоспроможністю його конкретних товарів і/або послуг, виробничим та трудовим потенціалом, ефективністю системи управління та вимірюється визначеними ключовими показниками (індикаторами), які адекватно характеризують його стан і динаміку та використовуються для прийняття управлінських рішень менеджерами підприємства щодо підвищення рівня конкурентоспроможності.

Таким чином, запропонована методика дозволяє сформувати профіль конкуренції, змінювати його проекції, відслідковувати конкурентів, що мають найбільший вплив та формувати конкурентні стратегії та оперативні дії для покращення своєї позиції на ринку.

Література

1. Портер М. Стратегія конкуренції / Пер. з англ. А.Олійник,Р.Скільський. – К.: Основи, 1998. – 390с.
2. Барінов В. Развитие организации в конкурентной среде // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – № 6. Режим доступа: <http://www.mavriz.ru/articles/2000/6/2950.html>
3. Блинов А.О., Захаров В.Я. Имидж организации как фактор ее конкурентоспособности // Менеджмент в России и за рубежом. – 2003. – № 4. Режим доступа: <http://www.mavriz.ru/articles/2003/4/4950.html>
4. Калашникова Л.М. Конкурентоспособность предприятий и их продукции // Машиностроитель. – 2003. – № 11. С. 95-102.
5. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации: Учеб. пособие. – М.: Эксмо, 2004. 356 с.
6. Старовойтов М.К., Фомин П.А. Практический инструментарий организации управления промышленным предприятием: [Электронная версия]. – Режим доступа: <http://www.cfin.ru/press/marketing/20005/12.shtml>
7. Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика / Н.П. Тарнавська;Тернопільський економічний ун-т. – Тернопіль : Економічна думка, 2008. –570 с.

Стаття надійшла до редакції 16.04.2013 р.